

## **TAE 2026: Hoitotyön tutkimuksen tilannekuva**

Hoitotyön tutkimussäätiö sr (Hotus) kiittää mahdollisuudesta antaa lausuntonsa koskien hoitotyön tutkimuksen tilannekuvaa ja valtion talousarvioesitystä vuodelle 2026.

### **Yleistä**

Hoitotyön tutkimuksella ja hoitotyön kehittämisellä ajantasaiseen näyttöön perustuen on keskeinen rooli sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen uudistamisessa. Hotuksen tehtävänä on kansallisesti edistää Terveystieteiden tutkimuskeskusten velvoittamaa näyttöön perustuvaa hoitotyötä, ja kehittää siten hoitotyön käytäntöjen ja toimintatapojen laatua, vaikuttavuutta, kustannusvaikuttavuutta ja turvallisuutta sekä edistää käytäntöjen yhtenäisyyttä ja siten perusteettoman vaihtelun vähenemistä.

Hotus tiivistää tutkittua tietoa mm. kansallisten Hotus-hoitosuositusten ja Näyttövinkkien muodossa, edistäen näin tutkimusnäytön hyödyntämistä sosiaali- ja terveydenhuollon palvelu- ja koulutusorganisaatioissa. Hotus-hoitosuositukset toimivat keskeisenä hoitotyön kansallisen ohjauksen välineenä tukien käytäntöjen laadun ja vaikuttavuuden kehittämistä. Hotuksen toiminta edistää siten pääministeri Orpon hallitusohjelman ja kansallisen palvelureformin tavoitteiden toteutumista.

### **Hoitotyöhön kohdentuvien hoitosuositusten merkitys on keskeinen**

Hoitotyöntekijät – kuten lähi-, sairaan-, terveyden- ja ensihoitajat sekä kättilöt – muodostavat sote-alan suurimman ammattiryhmän. He työskentelevät useissa eri toimintaympäristöissä, kuten esimerkiksi kotihoidossa, neuvoloissa, tehohoidossa ja psykiatrisissa hoitoyksiköissä. Hoitotyön laatu vaikuttaa suoraan palveluiden vaikuttavuuteen ja kustannuksiin. Esimerkiksi painehaavojen aiheuttamien suorien kustannusten on arvioitu olevan Suomessa vuosittain noin 500 miljoonaa euroa. Sen sijaan niiden ehkäisykustannukset ovat vain kymmenesosan niiden hoitokustannuksista. Painehaavat olisivat hoitotyön keinoin pitkälti ennaltaehkäistävässä olevia.

Vaikuttavien, yhtenäisten ja ajantasaiseen näyttöön perustuvien hoitotyön käytäntöjen varmistaminen edellyttää riittävän kattavaa kansallista hoitosuositusvalikoimaa. Hoitotyöhön kohdentuvien Hotus-hoitosuositusten määrää on pystytty vähitellen kasvattamaan kohti tarvittua laajuutta. Hotuksella on tällä hetkellä valmisteilla suuri määrä (yli 30 kpl) hoitosuosituksia, jotka kohdentuvat moniin kansallisesti keskeisiin aiheisiin (mm. säännöllisen synnytyksen hoito, synnytyspelon hoito, nuorten mielenterveyden edistäminen kouluterveydenhuollossa) ja joiden valmistuminen edellyttää riittäviä Hotuksen toiminnan resursseja.

Hoitosuositusten luotettavuuden varmistaminen edellyttää myös niiden jatkuvaa kehittämistä. Osana tätä kehittämistyötä on vuoden 2025 aikana pystytty edistämään kustannusvaikuttavuustiedon integrointia Hotus-hoitosuosituksiin. Taloudellisen tiedon

huomioiminen suositusten valmistelussa mahdollistaa resurssiviisaan hoitotyön kehittämisen.

### **Valtionavustus keskeinen Hotuksen toiminnan varmistamisessa**

Valtionavustus muodostaa valtaosan Hotuksen toiminnan rahoituksesta. Valtion vuoden 2026 talousarviossa on Terveystieteiden ja hyvinvoinnin laitoksen toimintamenomomentilla 33.03.04 esitetty Hotukselle kohdennettua hoitotyön tutkimuksen avustusta *742 000 euroa*. Esitetyn avustuksen suuruus on *200 000 euroa edellisvuotta pienempi*.

Hotuksen valtionavustuksen toistuva epävarmuus ja riippuvuus lisämäärärahoista on vaikeuttanut toiminnan pitkäjänteistä suunnittelua. Tätä on lisäksi hankaloittanut jo ennestään matalasta perustasosta tehdyt toistuvat leikkaukset, joiden myötä valtionavustuksen perustaso on pienentynyt entisestään (ks. liite 1). Tämä on näyttäytynyt vuosien saatossa muun muassa hoitosuositusten laadinnan haasteina. Yleinen kustannusten kasvu asettaa myös lisähaasteensa avustuksen riittävyydelle suhteessa Hotuksen toimintaan kohdentuviin odotuksiin.

Hotuksen valtionavustuksen putoaminen 742 000 euroon tarkoittaisi:

- **Hotuksen tutkijaresurssien pienenemistä ja Hotus-hoitosuositusten laadinnan hidastumista:** Vuoden 2025 aikana on pystytty käynnistämään useiden uusien suositusten valmistelua sekä nopeuttamaan niiden valmistumista lisäämällä Hotuksen tutkijoiden työpanosta. Hoitosuosituksen valmistelu vie keskimäärin kaksi vuotta. Valtionavustuksen pienentyminen tarkoittaisi suositusten valmistelun merkittävää hidastumista ja pahimmillaan jopa joidenkin suositusten osalta laadinnan keskeyttämistä.
- **Taloudellisen tiedon integroinnin keskeyttämistä:** Taloudellisella tiedolla on keskeinen rooli arvioitaessa suositeltujen käytäntöjen kustannusvaikuttavuutta. Tämän huomioiminen suositusten valmistelussa edellyttää kuitenkin lisäresursseja, joita ensi vuodelle esitetty valtionavustus ei tällä hetkellä mahdollista.
- **Hoitosuositusten ruotsin- ja englanninkielisten käännösten lakkauttamista:** Pienentyvä valtionavustus tarkoittaisi myös muusta toiminnasta karsimista, kuten hoitosuositusten käännösversioiden julkaisun lakkauttamista. Hotus on viime vuosina toteuttanut ruotsinkielisiä käännöksiä ilman erillistä siihen kohdennettua rahoitusta.

Edellä kuvatuin perustein esitämme Hotuksen vuoden 2026 valtionavustuksen säilyttämistä *942 000 eurossa*.

Hotuksen puolesta,

Heidi Parisod  
tutkimusjohtaja  
Hoitotyön tutkimussäätiö

Hannele Siltanen  
vanhempi tutkija  
Hoitotyön tutkimussäätiö

## LIITE 1: Hotuksen valtionavustuksen kehitys vuosina 2018–2026

| Vuosi                                                      | 2018   | 2019   | 2020                                           | 2021   | 2022                | 2023                | 2024                | 2025                               | 2026                |
|------------------------------------------------------------|--------|--------|------------------------------------------------|--------|---------------------|---------------------|---------------------|------------------------------------|---------------------|
| <b>Valtion-avustuksen perustason osuus (tuhatta euroa)</b> | 400 t€ | 396 t€ | 388 t€                                         | 388 t€ | 388 t€              | 388 t€              | 388 t€              | 330 t€ <sup>e</sup>                | 330 t€              |
| <b>Täydentävä osuus (tuhatta euroa)</b>                    | 0      | 0      | vuosille 2020–2021<br>yht. 100 t€ <sup>a</sup> |        | 200 t€ <sup>b</sup> | 200 t€ <sup>c</sup> | 412 t€ <sup>d</sup> | 412 t€<br>+<br>200 t€ <sup>f</sup> | 412 t€              |
| <b>Valtion-avustus yhteensä (tuhatta euroa)</b>            | 400 t€ | 396 t€ | 444 t€                                         | 432 t€ | 588 t€              | 588 t€              | 800 t€              | 942 t€                             | 742 t€ <sup>g</sup> |

<sup>a</sup> Kohdentuen suositusten ruotsinnoksiin, vuonna 2020 maksettu osuus 56 000 euroa (ns. *joululahjara*)

<sup>b</sup> Kohdentuen ruotsinkielisen materiaalin tuottamiseen ja digitaalisten palveluiden kehittämiseen (ns. *joululahjara*)

<sup>c</sup> Kohdentuen yleisesti Hotuksen toimintaan (ns. *joululahjara*)

<sup>d</sup> Täydentävä osuus muodostuu ns. vaikuttavuusrahasta

<sup>e</sup> Valtionavustuksen perustasoon THL:n tekemä leikkaus vuodelle 2025 oli 15 % aiemmasta perustasosta

<sup>f</sup> Täydentävä osuus muodostuu ns. vaikuttavuusrahasta (412 000 euroa) ja *joululahjarahasta* (200 000 euroa)

<sup>g</sup> Tämänhetkinen esitys Hotuksen vuoden 2026 avustuksesta, täydentävä osuus muodostuu ns. vaikuttavuusrahasta